Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

z 27. apríla 2017*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Migrujúci pracovníci — Sociálne zabezpečenie — Uplatniteľné právne predpisy — Nariadenie (EHS) č. 1408/71 — Článok 14 ods. 2 písm. a) — Nariadenie (EHS) č. 574/72 — Článok 12a bod 1a — Dohoda medzi Európskym spoločenstvom a Švajčiarskou konfederáciou — Palubný personál — Pracovníci vyslaní do iného členského štátu — Švajčiarska pobočka — Potvrdenie E 101 — Dôkazná sila“

Vo veci C-620/15,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Cour de cassation (Kasačný súd, Francúzsko) zo 6. novembra 2015 a doručený Súdnemu dvoru 23. novembra 2015, ktorý súvisí s konaním:

A-Rosa Flussschiff GmbH

proti

Union de recouvrement des cotisations de sécurité sociale et d’allocations familiales d’Alsace (Urssaf), ktorá je právnym nástupcom Urssaf du Bas-Rhin,

Sozialversicherungsanstalt des Kantons Graubünden,

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predsedníčka prvej komory R. Silva de Lapuerta (spravodajkyňa), sudcovia E. Regan, A. Arabadžiev, C. G. Fernlund a S. Rodin,

generálny advokát: H. Saugmandsgaard Øe,

tajomník: V. Giacobbo-Peyronnel, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 5. októbra 2016,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— A-Rosa Flussschiff GmbH, v zastúpení: M. Schlingmann, Rechtsanwalt,

— Union de recouvrement des cotisations de sécurité sociale et d’allocations familiales d’Alsace (Urssaf) [Únia pre výber príspevkov na sociálne zabezpečenie a pre rodinné prídavky (Urssaf) Alsaska], ktorá je právnym nástupcom Urssaf du Bas-Rhin [Urssaf Dolného Rýna], v zastúpení: J.-J. Gatineau, avocat,

* Jazyk konania: francúzština.

— francúzska vláda, v zastúpení: D. Colas a C. David, splnomocnení zástupcovia,

— belgická vláda, v zastúpení: M. Jacobs, L. Van den Broeck a J. Van Holm, splnomocnené zástupkyne,

— česká vláda, v zastúpení: M. Smolek a J. Vláčil, splnomocnení zástupcovia,

— írska vláda, v zastúpení: G. Hodge, E. Creedon, A. Joyce, splnomocnené zástupkyne, za právnej pomoci N. Donnelly, poradca,

— cyperská vláda, v zastúpení: N. Ioannou, splnomocnená zástupkyňa,

— Európska komisia, v zastúpení: D. Martin, splnomocnený zástupca,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 12. januára 2017,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 14 ods. 2 písm. a) nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 zo 14. júna 1971 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov, samostatne zárobkovo činné osoby a ich rodinných príslušníkov, ktorí sa pohybujú v rámci spoločenstva, ako aj výkladu článku 12a bodu 1a nariadenia Rady (EHS) č. 574/72 z 21. marca 1972, ktorým sa stanovuje postup na vykonávanie nariadenia č. 1408/71, v ich znení zmenenom, doplnenom a aktualizovanom nariadením Rady (ES) č. 118/97 z 2. decembra 1996 (Ú. v. ES L 28, 1997, s. 1; Mim. vyd. 05/003, s. 3), zmenených a doplnených nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 647/2005 z 13. apríla 2005 (Ú. v. EÚ L 117, 2005, s. 1) (ďalej len „nariadenie č. 1408/71“, resp. „nariadenie č. 574/72“).

2 Tento návrh na začatie prejudiciálneho konania bol podaný v rámci sporu medzi na jednej strane spoločnosťou A-Rosa Flussschiff GmbH (ďalej len „A-Rosa“) a na druhej strane Union de recouvrement des cotisations de sécurité sociale et d'allocations familiales (URSSAF) d'Alsace [Únia pre výber príspevkov na sociálne zabezpečenie a pre rodinné prídavky (URSSAF) Alsaska], ktorá je právnym nástupcom Urssaf du Bas-Rhin [Urssaf Dolného Rýna] (Francúzsko) a Sozialversicherunganstalt des Kantons Graubünden (Inštitúcia sociálneho poistenia kantónu Grisons, Švajčiarsko, ďalej len „švajčiarska inštitúcia sociálneho poistenia“), týkajúceho sa dodatočného platobného výmeru, ktorý únia URSSAF doručila spoločnosti A-Rosa z dôvodu nezaplatenia príspevkov do francúzskeho systému sociálneho zabezpečenia za obdobie od 1. apríla 2005 do 30. septembra 2007.

Právny rámec

Právo Únie

Nariadenie č. 1408/71

3 Články 13 až 17 nariadenia č. 1408/71 sa nachádzali v hlave II uvedeného nariadenia, nazvanej „Určenie uplatniteľných právnych predpisov“.

4 Článok 13 tohto nariadenia vo svojom odseku 1 stanovil pravidlo, podľa ktorého osoby, na ktoré sa vzťahuje toto nariadenie, v zásade podliehajú právnym predpisom len jedného členského štátu, a následne uvádzal:

„2. Pokiaľ články 14 až 17 neustanovujú inak:

a) na osobu zamestnanú na území jedného členského štátu sa vzťahujú právne predpisy tohto štátu dokonca aj vtedy, ak má bydlisko na území iného členského štátu alebo ak sa sídlo alebo miesto podnikania podniku alebo fyzickej osoby, ktorá ho zamestnáva, nachádza na území iného členského štátu;

…“

5 Článok 14 uvedeného nariadenia, nazvaný „Osobitné pravidlá, ktoré sa vzťahujú na osoby vykonávajúce závislú činnosť, okrem námorníkov“, stanovoval:

„Článok 13 ods. 2 písm. a) sa použije s nasledujúcimi výnimkami a výhradami:

1. a) Osoba, ktorá je zamestnaná na území členského štátu podnikom, pre ktorý zvyčajne pracuje, a ktorá je vyslaná týmto podnikom na územie iného členského štátu, aby tam vykonávala prácu pre tento podnik, naďalej podlieha právnym predpisom prvého členského štátu za predpokladu, že predpokladané trvanie tejto práce neprekročí 12 mesiacov a že nie je vyslaná s cieľom, aby nahradila inú osobu, ktorá ukončila dobu svojho vyslania;

…

2. Osoba, ktorá je obvykle zamestnaná na území dvoch alebo viacerých členských štátov, podlieha právnym predpisom, ktoré sú takto určené:
   a) Osoba, ktorá patrí k cestujúcemu alebo lietajúcemu personálu podniku, ktorý si prenajíma alebo na svoj vlastný účet prevádzkuje medzinárodnú prepravu cestujúcich alebo tovaru po železnici, ceste, letecky alebo po vnútrozemských vodných cestách a má svoje sídlo alebo miesto podnikania na území členského štátu, podlieha právnym predpisom tohto druhého štátu s nasledujúcimi obmedzeniami:
      i) ak má podnik pobočku alebo stále zastúpenie na území členského štátu, iného ako je štát, v ktorom má svoje sídlo alebo miesto podnikania, osoba zamestnaná takou pobočkou alebo stálym zastúpením podlieha právnym predpisom členského štátu, na území ktorého sa takáto pobočka alebo stále zastúpenie nachádza;

…“

6 Podľa článku 80 ods. 1 toho istého nariadenia:

„Pri Komisii Európskych spoločenstiev pôsobí správna komisia pre sociálne zabezpečenie migrujúcich pracovníkov (ďalej ‚správna komisia‘) zložená zo zástupcov vlády každého členského štátu, ktorej pomáhajú, ak je to potrebné, odborní poradcovia.…“

7 Podľa článku 81 písm. a) nariadenia č. 1408/71 sa správna komisia má zaoberať všetkými správnymi otázkami a otázkami výkladu, ktoré vyplývajú z ustanovení tohto nariadenia.

8 Článok 84a ods. 3 uvedeného nariadenia stanovuje:

„V prípade ťažkostí pri interpretácii alebo aplikácii tohto nariadenia, čo by mohlo ohroziť práva osoby, na ktorú sa vzťahuje, inštitúcia príslušného štátu alebo štátu miesta bydliska príslušnej osoby kontaktuje inštitúciu (inštitúcie) príslušného členského štátu (príslušných členských štátov). Ak sa nebude môcť nájsť riešenie v primeranom čase, zainteresované orgány môžu požiadať správnu komisiu o intervenciu.“

9 Nariadenie č. 1408/71 bolo od 1. mája 2010 zrušené a nahradené nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (Ú. v. EÚ L 166, 2004, s. 1; Mim. vyd. 05/005, s. 72).

Nariadenie č. 574/72

10 Hlava III nariadenia č. 574/72, nazvaná „Vykonávanie ustanovení nariadenia na určenie uplatniteľných právnych predpisov“, stanovuje spôsob vykonávania článkov 13 až 17 nariadenia č. 1408/71.

11 Najmä článok 12a bod 1a nariadenia č. 574/72 stanovoval, že inštitúcia určená príslušným orgánom členského štátu, ktorého právne predpisy sa uplatňujú podľa článku 14 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 1408/71, vydá osvedčenie, nazvané „potvrdenie E 101“, ktorým osvedčí, že dotknutý pracovník podlieha právnym predpisom uvedeného členského štátu.

12 Nariadenie č. 574/72 bolo od 1. mája 2010 zrušené a nahradené nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 zo 16. septembra 2009, ktorým sa stanovuje postup vykonávania nariadenia (ES) č. 883/2004 (Ú. v. EÚ L 284, 2009, s. 1).

Rozhodnutie č. 181 správnej komisie z 13. decembra 2000

13 Na základe článku 81 písm. a) nariadenia č. 1408/71 správna komisia prijala rozhodnutie č. 181 z 13. decembra 2000 o výklade článku 14 ods. 1, článku 14a ods. 1 a článku 14b ods. 1 a 2 nariadenia č. 1408/71 [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 329, 2001, s. 73).

14 Podľa bodu 6 tohto rozhodnutia „Potvrdenie E 101 by bolo vhodnejšie vydať pred začatím danej doby; môže však byť vydané počas tejto doby alebo dokonca po jej uplynutí, v takom prípade môže mať retroaktívny účinok.“ [*neoficiálny preklad*]

15 Bod 7 uvedeného rozhodnutia znie takto:

„Povinnosť spolupráce, na ktorú odkazuje bod 5 písm. d) tohto rozhodnutia, tiež vyžaduje:

a) aby príslušná inštitúcia štátu vyslania riadne posúdila skutočnosti týkajúce sa uplatňovania článku 14 ods. 1, článku 14a ods. 1 a článku 14b ods. 1 a 2 nariadenia [č. 1408/71] a článku 11 a článku 11a nariadenia [č. 574/72] a následne zaručila, že informácie obsiahnuté vo formulári E 101 sú správne vyplnené;

b) aby sa príslušná inštitúcia štátu zamestnania a ktoréhokoľvek iného členského štátu považovali za viazané formulárom E 101, pokiaľ ho príslušná inštitúcia štátu vyslania nezruší alebo nevyhlási za neplatný;

c) aby príslušná inštitúcia štátu vyslania prehodnotila dôvodnosť vystavenia tohto formulára, a ak to bude potrebné, ho zruší v prípade, keď príslušná inštitúcia štátu zamestnania vyjadrí pochybnosti o správnosti skutočností, z ktorých formulár vychádza.“ [*neoficiálny preklad*]

16 Bod 9 toho istého rozhodnutia stanovuje:

„V prípade pretrvávajúcich nezhôd môže každá dotknutá príslušná inštitúcia prostredníctvom zástupcu svojho štátu predložiť správnej komisii nótu, ktorá bude preskúmaná na prvom zasadnutí po uplynutí dvadsiateho dňa od predloženia nóty s cieľom urovnať rozdielne stanoviská týkajúce sa uplatniteľnej právnej úpravy v danom prípade.“ [*neoficiálny preklad*]

Dohoda medzi ES a Švajčiarskom

17 Článok 8 Dohody medzi Európskym spoločenstvom a jeho členskými štátmi na jednej strane a Švajčiarskou konfederáciou na strane druhej o voľnom pohybe osôb, podpísanej v Luxemburgu 21. júna 1999, schválenej v mene Európskeho spoločenstva rozhodnutím Rady a Komisie 2002/309/ES, Euratom o dohode o vedeckej a technologickej spolupráci zo 4. apríla 2002 o uzavretí siedmich dohôd so Švajčiarskou konfederáciou (Ú. v. ES L 114, 2002, s. 1; Mim. vyd. 11/041, s. 89) (ďalej len „dohoda medzi ES a Švajčiarskom“), stanovuje:

„Zmluvné strany zabezpečia koordináciu systémov sociálneho zabezpečenia podľa prílohy II… [*neoficiálny preklad*]“

18 Príloha II dohody medzi ES a Švajčiarskom týkajúca sa koordinácie systémov sociálneho zabezpečenia, stanovuje v článku 1:

„1. Zmluvné strany sa v súvislosti s koordináciou systémov sociálneho zabezpečenia dohodli, že budú vzájomne uplatňovať akty Spoločenstva, na ktoré sa v tejto dohode odkazuje a ktoré sú v znení zmien a doplnení vyplývajúcich z oddielu A tejto prílohy účinné k dátumu podpísania tejto dohody, alebo pravidlá rovnocenné takýmto aktom.

2. Výraz ‚členský štát (členské štáty)‘ uvedený v aktoch, na ktoré sa odkazuje v oddiele A tejto prílohy, sa chápe tak, že okrem členských štátov, na ktoré sa vzťahujú príslušné akty Spoločenstva, zahŕňa aj Švajčiarsko“. [*neoficiálny preklad*]

19 Oddiel A uvedenej prílohy odkazuje najmä na nariadenie č. 1408/71 a nariadenie č. 574/72.

20 Rozhodnutím spoločného výboru zriadeného na základe dohody medzi ES a Švajčiarskom č. 1/2012 z 31. marca 2012, ktorým sa nahrádza príloha II k tejto dohode o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (Ú. v. EÚ L 103, 2012, s. 51), ktoré nadobudlo účinnosť 1. apríla 2012, bol oddiel A tejto prílohy aktualizovaný a odvtedy odkazuje na nariadenia č. 883/2004 a 987/2009.

21 Na skutkové okolnosti dotknuté vo veci samej, ktoré nastali pred dátumom nadobudnutia účinnosti tohto rozhodnutia, sa však naďalej uplatnia nariadenia č. 1408/71 a 574/72 podľa prílohy II oddielu A bodov 3 a 4 dohody medzi ES a Švajčiarskom v znení zmien a doplnení rozhodnutím č. 1/2012, ktoré stále odkazuje na nariadenia č. 1408/71 a 574/72, „ak ide o prípady, ktoré nastali v minulosti“.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

22 A-Rosa, so sídlom v Nemecku, prevádzkuje predovšetkým dve výletné lode na riekach Rhône (Francúzsko) a Saône (Francúzsko), na palube ktorých pracujú sezónni pracovníci v počte 45, resp. 46 zamestnancov, ktorí sú štátnymi príslušníkmi iných členských štátov než Francúzska a ktorí vykonávajú hotelierske činnosti. Obe lode sa plavia výlučne vo francúzskych vnútrozemských vodách.

23 A-Rosa má vo Švajčiarsku pobočku, ktorej činnosť spočíva v spravovaní všetkých záležitostí týkajúcich sa pohybu lodí, riadenia, správy a ľudských zdrojov vo vzťahu k personálu pracujúcemu na týchto lodiach. V tejto súvislosti sa na všetky pracovné zmluvy sezónnych pracovníkov uplatňuje švajčiarske právo.

24 Pri kontrole týchto dvoch lodí konanej 7. júna 2007 únia URSSAF zistila nezrovnalosti v súvislosti so sociálnym zabezpečením zamestnancov vykonávajúcich hotelierske činnosti. Na základe tohto zistenia doručila 22. októbra 2007 spoločnosti A-Rosa dodatočný výmer na sumu vo výške 2 024 123 eur z dôvodu nedoplatkov na príspevkoch do francúzskeho systému sociálneho zabezpečenia za obdobie od 1. apríla 2005 do 30. septembra 2007.

25 Počas tejto kontrolnej činnosti predložila A-Rosa prvú časť potvrdení E 101 na rok 2007, ktoré vydala švajčiarska inštitúcia sociálneho poistenia podľa článku 14 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 1408/71.

26 A-Rosa napadla tento dodatočný výmer na Tribunal des affaires de sécurité sociale du Bas-Rhin (Súd pre veci sociálneho zabezpečenia oblasti Dolný Rýn, Francúzsko). Táto žaloba bola zamietnutá rozsudkom z 9. februára 2011. Tento súd sa totiž domnieval, že činnosť spoločnosti A-Rosa je plne zameraná na francúzske územie a jej činnosť tam má obvyklú, stálu a sústavnú povahu, takže sa nemôže odvolávať na článok 14 ods. 1 nariadenia č. 1408/71, ktorý uvádzala v rámci svojej žaloby, lebo toto ustanovenie upravuje osobitnú situáciu vysielania pracovníkov.

27 A-Rosa podala odvolanie proti tomuto rozsudku na Cour d'appel de Colmar (Odvolací súd Colmar, Francúzsko).

28 Listom z 27. mája 2011 únia URSSAF zaslala švajčiarskej inštitúcii sociálneho poistenia žiadosť o zrušenie potvrdení E 101, pričom najmä uviedla, že tieto formuláre nemali byť vystavené na základe článku 14 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 1408/71, lebo činnosť predmetných lodí sa vykonáva trvale a výlučne vo Francúzsku, takže zamestnanci prijatí špeciálne na to, aby boli pridelení na palubu lode, mali byť uvedení v pravidelných výkazoch podávaných francúzskym inštitúciám sociálneho zabezpečenia.

29 Švajčiarska inštitúcia sociálneho poistenia v liste z 18. augusta 2011 odpovedala na túto žiadosť a najmä uviedla, že spoločnosti A-Rosa bola uložená povinnosť zrážať príspevky na sociálne zabezpečenie v súlade s právom príslušnej krajiny za osoby, ktoré v skutočnosti pracujú iba v jednom štáte Európskej únie a požiadala úniu Urssaf, aby vzhľadom na skutočnosť, že pokiaľ ide o rok 2007, boli všetky príspevky na sociálne zabezpečenie za tieto osoby zrazené a zaplatené v Švajčiarsku, tak aby sa upustilo od opravy, podľa ktorej by uvedené osoby podliehali francúzskemu systému sociálneho zabezpečenia so spätným účinkom.

30 V priebehu odvolacieho konania A-Rosa predložila druhú časť potvrdení E 101 na roky 2005 a 2006, ktoré tiež vydala príslušná švajčiarska inštitúcia sociálneho poistenia na základe článku 14 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 1408/71.

31 Rozsudkom z 12. septembra 2013 Cour d'appel de Colmar (Odvolací súd Colmar) v podstatnej časti zamietol odvolanie podané spoločnosťou A-Rosa. V tejto súvislosti aj keď sa táto spoločnosť odvolávala na potvrdenia E 101, ktoré predložila, tento súd po tom, ako uviedol, že potvrdenia boli vydané nie na základe článku 14 ods. 1 písm. a) nariadenia č. 1408/71, o ktorý sa A-Rosa podľa svojho vyhlásenia opierala, ale na základe článku 14 ods. 2 písm. a) tohto nariadenia, a že uvedené potvrdenia predložila A-Rosa v dvoch častiach, prvú pri kontrole zo strany únie Urssaf a druhú po vydaní rozhodnutia Tribunal des affaires de sécurité sociale du Bas-Rhin (Súd pre veci sociálneho zabezpečenia oblasti Dolný Rýn), konštatoval, že zamestnanci, ktorých odmeny boli predmetom dodatočného výmeru, vykonávali svoju činnosť len na francúzskom území, takže A-Rosa neodôvodnila uplatnenie výnimky, ktorá by jej umožnila vyňatie spod zásady teritoriality stanovenej v článku 13 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 1408/71.

32 A-Rosa podala proti tomuto rozsudku opravný prostriedok na Cour de cassation (Kasačný súd, Francúzsko). Tento súd, vychádzajúc z konštatovaní Cour d'appel de Colmar (Odvolací súd Colmar), sa zamýšľa nad otázkou, či vydanie potvrdenia E 101 príslušnou inštitúciou členského štátu na základe článku 14 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 1408/71, je spojené s účinkami, ktoré s takým potvrdením spravidla spája judikatúra Súdneho dvora v prípade, ak spôsoby vykonávania činnosti zamestnanca, na ktorého sa vzťahuje uvedené potvrdenie, na území iného členského štátu, zjavne nespadajú do vecnej pôsobnosti výnimiek podľa uvedeného článku 14.

33 Za týchto podmienok Cour de cassation (Kasačný súd) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Uplatní sa záväzný účinok spojený s potvrdením E 101, ktoré bolo v súlade s článkom 11 ods. 1 a článkom 12a bodom 1a nariadenia č. 574/72…, vydané inštitúciou určenou príslušným orgánom členského štátu, ktorého právne predpisy v oblasti sociálneho zabezpečenia zostávajú uplatniteľné na situáciu zamestnanca, na jednej strane na inštitúcie a orgány hostiteľského štátu a na druhej strane na súdy toho istého členského štátu, ak sa konštatovalo, že podmienky činnosti zamestnanca zjavne nespadajú do vecnej pôsobnosti výnimiek podľa článku 14 ods. 1 a 2 nariadenia č. 1408/71?“

O prejudiciálnej otázke

34 Svojou prejudiciálnou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 12a bod 1a nariadenia č. 574/72 má vykladať v tom zmysle, že potvrdenie E 101 vydané inštitúciou určenou príslušným orgánom členského štátu podľa článku 14 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 1408/71 je záväzné pre inštitúcie sociálneho zabezpečenia členského štátu, v ktorom sa práca vykonáva, ako aj pre súdy tohto členského štátu, aj keď konštatujú, že podmienky činnosti dotknutého pracovníka zjavne nespadajú do vecnej pôsobnosti tohto ustanovenia nariadenia č. 1408/71.

35 V tejto súvislosti treba na úvod pripomenúť, že na základe ustálenej judikatúry Súdneho dvora má v rámci prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, ktoré je založené na jasnom rozdelení úloh medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdnym dvorom, výlučne vnútroštátny súd právomoc zistiť a posúdiť skutkový stav veci. V tomto rámci je Súdny dvor oprávnený vysloviť sa len k výkladu alebo platnosti práva Únie so zreteľom na skutkové a právne okolnosti, ako ich podal vnútroštátny súd, s cieľom poskytnúť tomuto súdu užitočné prvky potrebné pre rozhodnutie v spore, ktorý mu bol predložený (rozsudok z 28. júla 2016, Kratzer, C-423/15, EU:C:2016:604, bod 27).

36 So zreteľom na zistenia uskutočnené vnútroštátnym súdom je teda potrebné odpovedať na ním položenú otázku, ako je preformulovaná v bode 34 tohto rozsudku, bez toho, aby sa prejudikovalo, či dotknutí pracovníci skutočne spadajú do pôsobnosti článku 14 nariadenia č. 1408/71 alebo ktoré právne predpisy sú uplatniteľné na uvedených pracovníkov.

37 Treba pripomenúť, že účelom potvrdenia E 101 je – rovnako ako hmotnoprávna úprava stanovená v článku 14 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 1408/71 – uľahčenie slobodného pohybu pracovníkov a slobody poskytovania služieb (pozri analogicky rozsudok z 26. januára 2006, Herbosch Kiere, C-2/05, EU:C:2006:69, bod 20 a citovanú judikatúru).

38 V uvedenom potvrdení príslušná inštitúcia členského štátu, kde je usadený podnik zamestnávajúci dotknutých pracovníkov, vyhlasuje, že vlastný systém sociálneho zabezpečenia zostane uplatniteľný na týchto pracovníkov. Vzhľadom na zásadu, podľa ktorej pracovníci majú byť poistení len v jednom systéme sociálneho zabezpečenia, má toto potvrdenie nevyhnutne za následok, že systém iného členského štátu sa nemôže uplatniť (rozsudok z 26. januára 2006, Herbosch Kiere, C-2/05, EU:C:2006:69, bod 21 a citovaná judikatúra).

39 V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že zásada lojálnej spolupráce stanovená v článku 4 ods. 3 ZEÚ ukladá inštitúcii vystavujúcej potvrdenie, aby vykonala riadne posúdenie skutkových okolností relevantných na uplatnenie pravidiel pre určenie uplatniteľnej právnej úpravy v oblasti sociálneho zabezpečenia a v dôsledku toho zaručila správnosť údajov, ktoré figurujú na potvrdení E 101 (rozsudok z 26. januára 2006, Herbosch Kiere, C-2/05, EU:C:2006:69, bod 22 a citovaná judikatúra).

40 Čo sa týka príslušnej inštitúcie členského štátu, v ktorom sa práca vykonáva, zo záväzkov spolupráce vyplývajúcich z článku 4 ods. 3 ZEÚ vyplýva, že tieto záväzky by neboli dodržané – a ciele článku 14 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 1408/71 a článku 12a bodu 1a nariadenia č. 574/72 by neboli dosiahnuté – ak by sa inštitúcia uvedeného členského štátu domnievala, že pre ňu nie sú záväzné údaje uvedené v potvrdení E 101 a ak by začlenila týchto pracovníkov tiež do vlastného systému sociálneho zabezpečenia (pozri analogicky rozsudok z 30. marca 2000, Banks a i., C-178/97, EU:C:2000:169, bod 39 a citovanú judikatúru).

41 V dôsledku toho, keďže potvrdenie E 101 zakladá domnienku zákonnosti poistenia dotknutého pracovníka v rámci systému sociálneho zabezpečenia členského štátu, v ktorom je usadený podnik, ktorý ho zamestnáva, je záväzné pre príslušnú inštitúciu členského štátu, v ktorom tento pracovník vykonáva prácu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 30. marca 2000, Banks a i., C-178/97, EU:C:2000:169, bod 40 a citovanú judikatúru).

42 Opačné riešenie by mohlo mať vplyv na zásadu poistenia zamestnancov v rámci iba jedného systému sociálneho zabezpečenia, ako aj na predvídateľnosť uplatniteľných právnych predpisov, a teda na právnu istotu. Totiž v prípadoch, v ktorých by sa uplatniteľné predpisy dali ťažko stanoviť, by to každú z príslušných inštitúcií oboch dotknutých členských štátov viedlo k úvahe, na ujmu dotknutých pracovníkov, že v prípade týchto pracovníkov je vlastný systém sociálneho zabezpečenia uplatniteľný (rozsudok z 26. januára 2006, Herbosch Kiere, C-2/05, EU:C:2006:69, bod 25 a citovaná judikatúra).

43 Preto pokiaľ nie je potvrdenie E 101 zrušené alebo vyhlásené za neplatné, príslušná inštitúcia členského štátu, v ktorom pracovník vykonáva prácu, musí brať do úvahy skutočnosť, že na tohto pracovníka sa už vzťahuje právna úprava sociálneho zabezpečenia členského štátu, kde je podnik, ktorý ho zamestnáva, usadený, a v dôsledku toho táto inštitúcia nemôže začleniť predmetného pracovníka do svojho vlastného systému sociálneho zabezpečenia (rozsudok z 30. marca 2000, Banks a i., C-178/97, EU:C:2000:169, bod 42 a citovaná judikatúra).

44 Je však povinnosťou príslušnej inštitúcie členského štátu, ktorá vydala potvrdenie E 101, zvážiť, či je toto vystavenie potvrdenia dôvodné, a prípadne ho zrušiť, pokiaľ príslušná inštitúcia členského štátu, v ktorom pracovník vykonáva prácu, vyjadrí pochybnosti týkajúce sa správnosti skutkových okolností, na základe ktorých bolo vydané spomenuté potvrdenie, a teda aj údajov, ktoré sú v ňom uvedené, najmä z dôvodu, že nezodpovedajú požiadavkám vyplývajúcim z článku 14 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 1408/71 (pozri analogicky rozsudok z 30. marca 2000, Banks a i., C-178/97, EU:C:2000:169, bod 43 a citovanú judikatúru).

45 V prípade, keď dotknuté inštitúcie nedospeli k dohode najmä v otázke posúdenia skutkových okolností súvisiacich s osobitnou situáciou a v dôsledku toho ani v otázke, či táto osobitná situácia patrí do pôsobnosti článku 14 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 1408/71, majú právo obrátiť sa na správnu komisiu (pozri analogicky rozsudok z 26. januára 2006, Herbosch Kiere, C-2/05, EU:C:2006:69, bod 28 a citovanú judikatúru).

46 Ak správna komisia nedokáže nájsť kompromis vzhľadom na stanoviská príslušných inštitúcií týkajúce sa právnych predpisov uplatniteľných v danom prípade, prinajmenšom členský štát, na území ktorého dotknutý pracovník vykonáva prácu, a to bez toho, že by tým boli dotknuté prípadné súdne opravné prostriedky existujúce v členskom štáte, v ktorom je inštitúcia vydávajúca potvrdenie, môže začať konanie o nesplnenie povinnosti v súlade s článkom 259 ZFEÚ na to, aby umožnil Súdnemu dvoru

preskúmať na základe podania takejto žaloby otázku právnych predpisov uplatniteľných na uvedeného pracovníka, a teda správnosti údajov uvedených v potvrdení E 101 (rozsudok z 10. februára 2000, FTS, C-202/97, EU:C:2000:75, bod 58).

47 Ak by sa pripustilo, že príslušná vnútroštátna inštitúcia by mohla prostredníctvom podania návrhu na súd členského štátu prijímajúceho dotknutého pracovníka, do ktorého právomocí ona patrí, spôsobiť, že potvrdenie E 101 bude vyhlásené za neplatné, systém založený na lojálnej spolupráci medzi príslušnými inštitúciami členských štátov by mohol byť spochybnený (rozsudok z 26. januára 2006, Herbosch Kiere, C-2/05, EU:C:2006:69, bod 30).

48 Z uvedeného vyplýva, že kým nie je potvrdenie E 101 zrušené alebo vyhlásené za neplatné, tak má právne účinky vo vnútroštátnom právnom poriadku členského štátu, do ktorého zamestnanec odišiel, aby tam vykonával prácu, a je záväzné pre inštitúcie tohto členského štátu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 26. januára 2006, Herbosch Kiere, C-2/05, EU:C:2006:69, bod 31).

49 Z toho vyplýva, že súdny orgán hostiteľského členského štátu nie je oprávnený preskúmať platnosť potvrdenia E 101, pokiaľ ide o skutočnosti, na základe ktorých takéto potvrdenie bolo vydané (pozri v tomto zmysle rozsudok z 26. januára 2006, Herbosch Kiere, C-2/05, EU:C:2006:69, bod 32).

50 Okrem toho Súdny dvor už rozhodol, že vzhľadom na to, že potvrdenie E 101 zaväzuje príslušnú inštitúciu hostiteľského členského štátu, nič neodôvodňuje, aby sa osoba, ktoré využíva služby pracovníka, týmto potvrdením neriadila. Ak má však táto osoba v súvislosti s platnosťou potvrdenia pochybnosti, musí informovať dotknutú inštitúciu (rozsudok z 9. septembra 2015, X a van Dijk, C-72/14 a C-197/14, EU:C:2015:564, bod 42 a citovaná judikatúra).

51 Preto potvrdenie E 101 vydané príslušnou inštitúciou členského štátu v súlade s článkom 12a bodom 1a nariadenia č. 574/72, aj keď podľa inštitúcií a súdnych orgánov členského štátu, v ktorom sa vykonáva práca, dotknutí pracovníci nespadajú do pôsobnosti článku 14 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 1408/71, zaväzuje tieto inštitúcie a súdne orgány, ako aj osobu využívajúcu služby týchto pracovníkov.

52 Skutočnosť, že dotknutí pracovníci zjavne nepatria do pôsobnosti článku 14, nič nemení na predchádzajúcich úvahách.

53 Keďže Súdny dvor prostredníctvom svojej judikatúry určil postup na vyriešenie prípadných nezhôd medzi inštitúciami dotknutých členských štátov ohľadne platnosti alebo správnosti potvrdenia E 101, inštitúcie štátov, ktoré majú uplatňovať nariadenie č. 1408/71 a nariadenie č. 574/72, vrátane Švajčiarskej konfederácie, v súlade s dohodou medzi ES a Švajčiarskom, musia dodržať tento postup, aj keď sa ukáže, že podmienky činnosti dotknutých pracovníkov zjavne nepatria do vecnej pôsobnosti ustanovenia, na základe ktorého bolo potvrdenie E 101 vydané.

54 V tejto súvislosti argumenty uvádzané francúzskou vládou a úniou URSSAF, pokiaľ ide o neúčinnosť uvedeného postupu a potrebu predchádzať nekalej hospodárskej súťaži ako aj sociálnemu dumpingu, nijako nemôžu odôvodniť jeho nedodržanie ani *a fortiori* rozhodnutie odchýliť sa od potvrdenia E 101 vydaného príslušnou inštitúciou iného členského štátu.

55 Také argumenty sa za okolností, aké sú vo veci samej, nemôžu na účely zmeny judikatúry Súdneho dvora považovať z tohto hľadiska za dôvodné.

56 V prvom rade treba totiž uviesť, že v spore vo veci samej zo spisu predloženého Súdnemu dvoru vyplýva, že francúzske orgány nevyužili možnosť začať dialóg so švajčiarskou inštitúciou sociálneho poistenia, ani sa dokonca nepokúsili vec predložiť správnej komisii, takže skutočnosti, ktoré viedli

k tomuto sporu, nemôžu poukázať na údajné nedostatky postupu, ktorý vymedzila judikatúra Súdneho dvora alebo preukázať nemožnosť vyriešiť prípadné situácie nekalej hospodárskej súťaže či sociálneho dumpingu, ako uviedol generálny advokát v bodoch 75 a 82 svojich návrhov.

57 Ďalej je potrebné poznamenať, že rozhodnutie č. 181 prebralo právne zásady vyplývajúce z judikatúry Súdneho dvora, ktorá sa týka potvrdenia E 101, vrátane povinnosti predložiť správnej komisii prípadné nezhody týkajúce sa právnych predpisov uplatniteľných na skutkový stav, na základe ktorého bolo vydané potvrdenie E 101.

58 Normotvorca Únie okrem toho v článku 84a ods. 3 nariadenia č. 1408/71 stanovil, že v prípade ťažkostí pri interpretácii alebo aplikácii tohto nariadenia, ktoré by mohli ohroziť práva osoby, na ktorú sa toto nariadenie vzťahuje, treba v prvom rade využiť možnosť dialógu medzi príslušnými inštitúciami dotknutých členských štátov, a v druhom rade obrátiť sa na správnu komisiu.

59 Navyše v súčasnosti účinné nariadenie č. 987/2009 kodifikovalo judikatúru Súdneho dvora tým, že zakotvilo záväznosť potvrdenia E 101 a výlučnú právomoc inštitúcie, ktorá ho vydá, posúdiť platnosť uvedeného potvrdenia a výslovne prevzalo postup, ktorý francúzska vláda a únia URSSAF spochybňovali ako prostriedok na vyriešenie nezhôd týkajúcich sa tak správnosti dokumentov vydaných príslušnou inštitúciou členského štátu, ako aj určenia právnych predpisov uplatniteľných na dotknutého pracovníka.

60 Napokon skutočnosť, že v prejednávanej veci štátom, ktorý vydal potvrdenie E 101, je Švajčiarska konfederácia, a teda proti tomuto štátu sa nemôže podať prípadná žaloba o nesplnení povinnosti, ako tvrdí francúzska vláda, nemá nijaký vplyv na záväznosť potvrdenia E 101 dotknutého vo veci samej, keďže dohoda medzi ES a Švajčiarskom stanovuje svoj vlastný systém riešenia nezhôd medzi zmluvnými stranami, ako uviedol generálny advokát v bode 65 svojich návrhov.

61 So zreteľom na vyššie uvedené treba na položenú otázku odpovedať tak, že článok 12a bod 1a nariadenia č. 574/72 sa má vykladať v tom zmysle, že potvrdenie E 101 vydané inštitúciou určenou príslušným orgánom členského štátu podľa článku 14 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 1408/71 je záväzné pre inštitúcie sociálneho zabezpečenia členského štátu, v ktorom sa práca vykonáva, ako aj pre súdy tohto členského štátu, a to aj v prípade, keď konštatujú, že podmienky činnosti dotknutého pracovníka zjavne nespadajú do vecnej pôsobnosti tohto ustanovenia nariadenia č. 1408/71.

O trovách

62 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol takto:

Článok 12a bod 1a nariadenia Rady (EHS) č. 574/72 z 21. marca 1972, ktorým sa stanovuje postup na vykonávanie nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 zo 14. júna 1971 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov, samostatne zárobkovo činné osoby a ich rodinných príslušníkov, ktorí sa pohybujú v rámci spoločenstva, v jeho znení zmenenom, doplnenom a aktualizovanom nariadením Rady (ES) č. 118/97 z 2. decembra 1996, zmeneného a doplneného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 647/2005 z 13. apríla 2005, sa má vykladať v tom zmysle, že potvrdenie E 101 vydané inštitúciou určenou príslušným orgánom členského štátu podľa článku 14 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 1408/71, v znení zmenenom, doplnenom a aktualizovanom nariadením Rady (ES) č. 118/97, zmeneného a doplneného

nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 647/2005 z 13. apríla 2005, je záväzné pre inštitúcie sociálneho zabezpečenia členského štátu, v ktorom sa práca vykonáva, ako aj pre súdy tohto členského štátu, a to aj v prípade, keď konštatujú, že podmienky činnosti dotknutého pracovníka zjavne nespadajú do vecnej pôsobnosti tohto ustanovenia nariadenia č. 1408/71.

Podpisy